

Meghalt Hersch Berger, a zsidó halottak őre

(Sighetul-Marmatisi-Máramarossziget, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes öreg embert temetett Sziget zsidósága az elmúlt vasárnap. Berger Hersch Láb hetvennyolc évét élt és ebből a hosszú emberéletből negyvenöt évet a halottak körül töltött el. A Chevra Kadisa temetőre volt, de mégis sokkal több egyszerű szolgánál, mert a jó öreg valósággal megalaposta a szigeti Chevra Kadisát, amely neki köszönhető, hogy ma már nem kell külső adókat fizetni a halottak eltemetéséért. Ő volt az a bucsuztató, aki a nyitott sírnál a hozzátartozók és a helybéli zsidó intézmények nevében mondotta el az egyszerű, ősi istenhözszódot: „Kérlek, testvéreid és rokonságod nevében, kérlek a zsidó hitközség, a zsidó intézmények nevében bocsásd meg nekik, ha valamit vétettek ellened akár szóval, akár cselekedettel, de akár gondolatban is. Erdő nagy utadra és imádkozz értünk és Izrael népéért. Mi megváltunk tőled, megváltunk a göröngyös földi utakon, te pedig járd boldog utadat a fény horizontján!”

Vasárnap hozzáfűzték a szavakat, az öreg emberhez, aki megérte, hogy ime elkövetkezett a vég és hogy ő már nem fog sokáig tudatosatni. Ő volt az egyedüli, aki meg tudta pontosan mondani a jektelen proletáriusok alatt ki fekszik, mikor halt el, mikor temették. Utolsó napjaiban mindezeket feljegyezte, pontos helyszíni rajzot készített utódja számára, hogy esetleg is mind azok, akik felkeresik hozzátartozóikat a temetőben, megbizható pontossággal tudják, hol keressék és hol imádkozhassanak sírhantja fölött.

Ez volt utolsó hivatali cselekedete.

Negyvenöt évvel ezelőtt, amikor a Chevra Kadisa szolgálatába lépett, ez az intézmény még egészen kezdetleges állapotban volt. Semmi rendszer a vezetésben. Csak tudták, hogy jótevényt kell gyakorolni azon a pénzen, amivel a sírhelyeket megváltják, de semmi szervezés nem mutatkozott sem az adakozások körül, sem a jövedelem megszerzése tekintetében. Amikor Berger Hersch Láb beállott a chevra szolgálatába, új korszak nyílt meg. Ő maga választotta ki a hitközség embereit közül a Chevra élére a legalkalmasabbat. Keszner Izidort és valósággal ő választotta meg az elnököt, akivel azután közösen fáradhatatlan ügybuzgósággal rendezték a Chevra Kadisát. Nem olyan egyszerű dolog volt ez. Tudjuk, Mezei Ferencről, a Pesti Izraelita Hitközség chevrajának vezetőjéről, mint tudta kihasználni a szent egyet javára a gyászolók lelkiállapotát és milyen biztos kézzel tudta a kapzsi örökösöket megpuhítani a chevra javára. Mezeinek elődje volt Berger Hersch Láb, aki mindig jelen volt, amikor a gazdag emberek le akarták sírni a sírhely árát. Ilyenkor nem ismert könyörületet. Csak akkor volt jószívű, amikor szegény embernek kellett sírhelyet adni. Ilyenkor ő maga protesztálta a gyászolókat. A halottas emberek rendszerint nem nagyon népszerűek, Berger H. Láb azonban kivétel volt e tekintetben. A chevra őt bízta meg az egyeteli pénztár kezelésével, mert tudták, hogy talpig becsületes ember és amikor a szentünnepek előtti hetekben nagy zarándoklás volt a temetőbe, Berger bácsi az adományokat soha kézhez nem vette, hanem mindig perselybe helyezte el. Rábízták azután a szegények támogatását is, mert tudták, hogy egyenlő mértékkel mérí mindenki számára az adományt.

Tizenöt évvel ezelőtt történt, hogy Berger Hersch Láb megbetegedett. Az orvosok tudósítást állapítottak meg rajta és ajánlották neki, hogy lehetőleg sokat tartózkodjon levegőn. Ekkor határozta el magát, hogy a temetőbe megy lakni, ahol egy fakunyhót építtetett és itt tartózkodott, szabad idejét a halottak lelkioldvéréért való szótár morzsolásával töltve.

A háboruban egyszer kellemtelen esete volt. Valaki még ezt a jószágos embert is feljelentette, hogy a temetőben katonaszökevényeket rejtget. Egy katonai bizottság lepte meg őt a temetőben. A bizottság vezetője előadta, hogy mi já-

ratban vannak.

— Tessék széjjelnézni, találnak-e itt élő embert az én sírkertemben, mondotta rezignáltan a temetőőr. De ha parancsolnak, szolgálatok jónéhány hadköteleessel, akik azonban fájdalom a háboru előtt meghaltak.

És így vitte a bizottság tagjait egyik sírtól a másikhoz.

— Látják uraim, ez itt meghalt harminc éves korában, mert nem bírta a küzdést a hat gyerekéért, ez itt tizenhétéves korában halt

A román részvénytársaságok 1926-ban

Tavaly 157 új vállalat alakult 1459 millió lej tőkével. Harminckét és fél milliárdnál nagyobb összeget képvisel Románia 2597 részvénytársasága

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt évben 5122 millió lejt tett ki névértékben az az összeg, amely Romániában új részvénytársaságok alaptőkéjeként, vagy a már meglévők alaptőkéjének felemelésére fizettek be a részvényesek. Ezzel az összeggel a 2597 kimutatott részvénytársaságnak 32 688 millió lejre emelkedett az alaptőkéje, miáltal a háboru utáni Románia részvénytársasági statisztikája a következőképp alakult:

A részvénytársaságok száma
alaptőkéje 1000 lejekben

1920-ban	1154	5.168.242
1921-ban	1266	8.095.429
1922-ban	1650	12.162.028
1923-ban	1943	17.810.092
1924-ban	2188	22.690.613
1925-ban	2440	27.565.511
1926-ban	2597	32.687.920

Ha ezt a hivatalos statisztikát kissé közelebről vesszük szemügyre, úgy miandenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy az több fogyasztóközösségekben szenved. Mindenekelőtt nem a ténylegesen befizetett alaptőkét mutatja ki, hanem azt az összeget, amely a részvénytársaságok alapszabályszerű tőkéjét alkotja. Igen nagy azonban azoknak a vállalatoknak a száma, amelyek az alapszabályszerű tőkének csak a törvényben megállapított minimumát, a 30 százalékot fizették be a részvényesekkel és ugyancsak rendkívül nagy azoknak a részvényeseknek a száma, akik nem teljesítették a részvénytársaságoktól bekért további részletfizetéseket. Hogy mekkora összegekre rúgnak ezek a nem teljesített befizetések, arra vonatkozólag hiányzik minden adatunk, de jellemző példa lehet

az aradi „Fayantza“ kályhaárugyári rt. esete, amely 10 millió alaptőkével alakult, de ennek az összegnek még egytizede sem került befizetésre.

A törvényes 30 százalékot az apport adta ki, míg az alaptőkét jóformán semmit sem fizettek be. Ez az eset a vállalat fizetési nehézségei alkalmával tudódott csak ki, de hasonló eseteknek egész tömege fordul elő.

Elszaporodtak a törpebankok

Az elmúlt évben 157 új vállalat alakult 1459 millió lej alaptőkével, úgy, hogy egy-egy új vállalatra átlag 9 millió lej alaptőke esik, ami 250 000 aranylej egyenkénti alaptőkének felel meg. Az új részvénytársaságok közül 64 bank 270 millióval, 51 iparvállalat 919 millióval és 42 kereskedelmi vállalat 270 millióval. Ha az egyes kategóriákat vizsgáljuk, úgy a bankoknál átlag 4 millió lej jut egy intézetre, ha azonban levonjuk a májusban alakult 5 intézetnek 150 millió alaptőkéjét, úgy a fennmaradó 59 pénzügyintézetre mindössze 120 millió, egyre tehát átlagban kétmillió lej alaptőke jut. De márciusban négy bank alakult 28 millióval, szeptemberben is négy bank 39 millióval és októberben ugyancsak négy bank 37 millió lej tőkével. Ezek a törpe bankalkapítások, amelyek aranypariásra átszámítva a régi rosszmeztű koronabankokra emlékeztetnek, a legnagyobb mértékben veszélyeztetik a pénzügyi biztonságát. Ezek a törpebankok csak akkor életképek, ha valósággal uszarakamatokat szednek, másrészt csak akkor jutnak idegen tőkéhez, befektetők, ha olyan betéti kamatot ígérnek, amely a piaci ártól got nagymértékben túlhaladja. Ezek a bankalkapítások igazolják a legjobban, hogy

Romániának legsürgősebben szüksége van modern banktörvényre.

és, mert a dohoz, sőt odubán tudóvást kapott, ez meg kihuzta szivhajával a negyvenöt esztendő. Tessék, ezek az én katonaszökevényeim.

A bizottság jegyzőkönyvet vett fel erről a szomorúan komikus esetről és szöve Máramarosszigeten a temetőben nem keressnek katonaszökevényeket.

A nyitott sír előtt fia bucsuztatta el és Weisz Izrael, a Chevra Kadisa elnöke. Eszokan, nagyon sokan megkönyöztek. (t. m.)

amely úgy a bankok minimális alaptőkéjét, mint a betétügyletnek különleges feltételeit szigorúan előírja.

A csődösök egyik főoka

Kereskedelmi részvénytársaság 1926-ban 42 alakult 270 millió alaptőkével, az egy-egy vállalatra jutó átlag tehát 6,5 millió leune. Ha a novemberben alakult négy vállalat 121 milliójt levonjuk, úgy 38 vállalatra 149 millió, egy vállalatra tehát átlag 3,5 millió lej jut. De 17 olyan vállalat van ezek között is, amelyek alaptőkéje még a két milliót sem éri el, sőt az októberben alakult egyetlen vállalat mindössze félmillió lej alaptőkét tüntet fel. Ha most ehhez hozzávesszük az 1925-ben 113 millióval alakult 45 vállalatot, amelyek közül a novemberben alakított összesen 2 vállalatnak mindössze 570 000 lej a részvénytőkéje, úgy könnyen megállapíthatjuk az okát a számtalan moratóriumkéretnak és csődnypitátnak, a zápor módjára hulló váltóóvásokról nem is beszélve.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk azt a körülményt sem, hogy még ezeknek a tőkének is csak egy része került tényleges befizetésre, míg nagyobb része csak papíron van meg és sohasem kerül befizetésre. Ezek a hangzatos céggel alakult részvénytársaságok főleg a Romániával dolgozó külföldi gyáriparnak és kereskedelemnek okoznak óriási károkat, mert

tőkéjükkel arányban nem álló hiteleket vesznek igénybe.

a nagy üzleti költség pedig csak egy fedezhető, ha a hitelek vett árak eadéából befolyó összegnek a nyereséget meghaladó részét is ezek fedezetére fordítja, ami asután kuforráskává válik a fizetési képtelenségnek és a csődnek. Ezeknek az alapításkoknak kell meggyőztetést adni a külföldi azimóntásait Romániával szemben, amelyet mindaddig lehetetlen lesz leküzdani, amíg a részvénytársasági jog terén vezet be lényeges reformokat az állam. Az erdélyi bankszindikátusnak azon akciója, hogy a külföldi hitelező pere belföldi adóssal szemben sorozatvált bonyolítások le, csak helyesléssel találkozhat mindazok részéről, akik Románia külföldi hitelének megerősítését kívánják.

Az ipari alapítások

Az ipari vállalatok terén már sokkal egészségesebb a helyzet. Az elmúlt évben 51 vállalat alakult 918,4 millió lej alptőkével, egy-egy vállalatra tehát pontosan 18 millió lej jut átlagban, míg 1925-ben 46 vállalat mindössze 331,7 millióval alakult, tehát az átlag 7 millió volt. Az elmúlt évben azonban 21 vállalat 778 millió lejjel alakult. 30 vállalatra pedig 140 millió esik, tehát az első kategóriában az átlag 37, a másodikban azonban csak 4,5 millió az átlag. A helyzet 1925-ben még rosszabb volt, mert ha levonjuk a 238 millióval alakult 12 vállalat tőkéjét, úgy a fennmaradó 34 vállalatra mindössze 97 millió, egy vállalatra tehát átlagban 2,75 millió lej jut. Az iparvállalatok sorában főleg a petróleumtársaságok azok, amelyek nagy tőkével alakultak, míg a fennmaradó vállalatok többnyire csak jelentéktelen kispartúrnak, amelyek hírelő részvénytársaságok, belől azonban még csak a gyár nevét sem érdemlik meg.

Ha az 1926-ban létesített részvénytársaságokat — természetesen fogva nagy tőkét igénylő petróleumvállalatok leszámításával — közelebről szemügyre vesszük, világosan kitűnik a közgazdaság sivár helyzete: jó ötlet, hasznos tervek nem tudnak megvalósulni a nyomozható tőkehiany miatt. A tőkehiany okozza a számtalan apró, életképtelen vállalat létesítését.

Dr. Kovács Jenő

Egy zsidó b

Chicago-i jelentés a chicogoi Beá Britb rendezett Krausz Adolf vésztartere ábtól Adolf 20 éve elntke Págaból származott A maké se során igen lános zsidó ügyek int

Krausz Adolf nevemi intézkedéseknek az Egyesült Államok dővő zsidóság érdektendő folyamán Krausz Beith világszerte e kérdőtt meg Orosznan hszn és véres erei vesztettek éleü koldosokká. Krausz mind meklőt közt

Éslerletet az intervencian az akkori oroszok az orosz jspán háború követkesteben érdmés Rszewelnek, az Egyes közevítésé revé ősz Krausz Adolf újra Oroszország képviselő előtt a legelésbb szsidóság véleményét emódon az orosz határgaott zsidómészáriás tus 14. en gróf Witte elnökének hívnáágár orosz nagykövet jelenálal vezetett zsidó d maga Witte emliti a volt eltérni a legelés jegyzéseket Oroszország ellen. Ennek a küldő kívül Amerika legi voltak, többek között Oscar Strausz, a volt miniszter és nagyköv Léwisohn és mások. getés során Krausz A volt a legenergiusabrodásának kifejezése elnökkel szemben.

Adolf Krausz az ennek a zsidó delegációjegyzői, hogy a ahelyett, hogy a vis meg Oroszországban, hogy a zsidóknak od hogy az oroszországi forradalmi mozgalmal így válaszolt:

— Ebben az iráfolyásunk nincs. A kívülől kellene jönn ezek az ifju emberek mert azt remélik, h nekik szokot az igaz amelyeket a csári Otagod títik.

Később aztán Krausz velet intézett, amely állapítás, mint hogy orosz néphangulatnak közörséges és tudat késebb, amikor az o mindig nem javult, a kezdeményezést a északamerikai Egyesült a zsidóság érdekében az orosz kormány ad akarta elismerni az dorolt és Amerikában amerikai utleveleit. kiadták a jelszót, h tani a kereskedelmi Oroszország el nem leveleket, még ha az Krausz Adolf srtget köztársasági elnök T Fehérházban tanács zsidó egyenlőséggel, rikai kormány első niszter veti részt, z Adolf, továbbá Gol Jakob H, Schiff, Lui Freiberg, William H Stein. A tanácskozás emlékirataiban a köv

Egy zsidó harcok jubileuma

Chiocogi jelentés szerint néhány nappal ezelőtt a chiocogi Bae Bith Páhely nagy ünnepeltetésű rendezett Krausz Adolf chiocogi újköltéses ügyvéd tiszteltetésétől az albatól, hogy Krausz Adolf 20 éve élte a páholyok, Krausz Adolf Prágából származott Amerikába és hosszú körúti munkásság során igen nagy szerepet játszott az általános zsidó ügyek intézésében.

Krausz Adolf nevével egész sora az egész állami intézkedéseknek van összefüggésben, melyeket az Egyesült Államok a világ különböző részén üldözött zsidóság érdekében tett az utolsó husz esztendő folyamán. Közvetlenül azután, hogy a Bae Bith világszövetség elnökevé választották 1905-ben, kezdődött meg Oroszországban a zsidó pogromoknak hosszú és véres sora, amelyeknek során zsidók ereit vesztették életüket és zsidók tiszteit váltak kiadásokká. Krausz Adolf mint a Bae Bith elnöke mindközvetlenül közvetlenül Oroszországban tett kísérletet az intervencióra, amely intervenciók azonban az akkori oroszországi káoszban, valamint az orosz jspán háborúnak állandó orosz vereségei következtében eredménytelenek maradtak. Amikor Ruzwelnnek, az Egyesült-Államok elnökének bekehelyezésére hívta össze a posztumusi konferencia, Krausz Adolf újra megragadta az alkalmat, hogy Oroszország képviselője, Witte orosz miniszterelnök előtt a legélesebb szavakban szövegezte le az orosz zsidóság véleményét és álláspontját a betiltított módon az orosz hatóságok által invezált és támogatott zsidómészárlások ügyében. 1905 év szeptember 14-én gróf Witte kénytelen volt a Bae Bith elnöknek kívánágra és iniciatívára Ruzweln báró orosz nagykövettel jelenlétében a Bae Bith elnöke által vezetett zsidó delegációt fogadni, — és amint maga Witte említi a memóriájában — kénytelen volt eltérni a legélesebb kitérőket és megígjeréseket Oroszország, valamint az orosz kormány ellen. Ennek a küldöttnek tagjai Krausz Adolfon kívül Amerika legjelentősebb zsidó egyéniségei voltak, többek között Jákob H. Schiff, továbbá Oscar Strausz, a volt amerikai kereskedelmiügyi miniszter és nagykövet, Isaac R. Seligmann, Adolf Léwisohn és mások. A deputációval való beszélgetés során Krausz Adolf mellett Jákob H. Schiff volt a legenergikusabb a zsidó közvélemény felhabo-rodásának kifejezésére juttatásában az orosz miniszter-elnökkel szemben.

Adolf Krausz az emlékirataiban szintén felemlíti ennek a zsidó delegációnak történetét, de mindjárt megjegyzi, hogy amikor Witte miniszterelnök helyett, hogy a viszonyok javulását ígérte volna meg Oroszországban, azt meggyarította a delegációnak, hogy a zsidóknak oda kellene hatni a befolyásukkal, hogy az oroszországi zsidó ifjúságot visszavertessék a forradalmi mozgalmakban való részvételtől, Schiff így válaszolt:

— Ebben az irányban nekünk semmiféle befolyásunk nincs. A befolyásnak beváltól és nem kívülről kellene jönnie. Nagyon valószínű, hogy ezek az ifjú emberek, azért válnak forradalmárokká, mert azt remélik, hogy egy köztársaság biztosítaná nekik azokat az igazságokat és emberi jogokat, amelyeket a csári Oroszország csökönyösen megtagadott.

Később aztán Krausz Adolf Witte grófnak levelet írt, amelyben rendelkezta, hogy az a megállapítás, mint hogyha az oroszországi pogromok az orosz néphangulatnak következményei lettek volna, közérzetes és tudatos valótlanság. Néhány évvel később, amikor az oroszországi zsidók helyzete még mindig nem javult, Krausz Adolf újra kézbe vette a kezdeményezést abban az irányban, hogy az északi amerikai Egyesült-Államokat állásfoglalásra bírja a zsidóság érdekében. 1911. évben történt, amikor az orosz kormány adott alkalmából kifolyóan nem akarta elismerni az Oroszországból Amerikába vándorolt és Amerikában polgári jogot nyert zsidók amerikai utleveleit. Ennek kapcsán Amerikában kiadták a jelszót, hogy Oroszországgal kell bon- tani a kereskedelmi szerződést, mindaddig, amíg Oroszország el nem fogja ismerni az amerikai utleveleket, még ha azok zsidók kezében vannak is. Krausz Adolf sürgetésére február 15-én az akkori köztársasági elnök Taft meghívására a washingtoni Fehérházaiban tanácskozás folyt le Amerika vezető zsidó egyéniségeivel, amely tanácskozásokon az amerikai kormány elnöke és a kereskedelmiügyi miniszter vett részt, zsidó részről viszont Krausz Adolf, továbbá Goldpfeigl kongresszusi képviselő, Jákob H. Schiff, Louis Marshall, Simon Wolf, Maurice Freiberg, William Hottmann, Jákob Firth és Filip Stein. A tanácskozás eredményéről Krausz Adolf az emlékirataiban a következőket írja:

— A tanácskozás eredménye nem volt kielégítő. Mintán elhagytuk a Fehérházat Schiff, Marshall és én külön tanácskozást tartottunk és elhatároztuk, hogy az Egyesült Államok népeit felhívással fogjuk értesíteni az ügyek állásáról. Közvetlenül ezután Amerikának szinte összes államában hatalmas népgyűléseket rendeztünk, amelyekben Oroszország gyarmatpolitikája ellen foglaltuk állást. Több amerikai állam határozatot hozott, amelyben az Egyesült Államok kormányát felszólítják, hogy végre lépjen a cselekvés terére. A sajtó egyöntetű volt abban a követelésben, hogy Oroszországgal meg kell szakítani a kereskedelmi összeköttetést. Ilyen tárgyú javaslatok egy a kongresszuson, valamint a szenátusban be is nyújtottak az egyes képviselők részéről és ezeket a javaslatokat a külügyi bizottság jóindulatúan vette tárgyalás alá. Az agitáció február végén kezdődött és egészen az év végéig lankadatlan erővel tartott. Nekem az a meggyőződése volt, hogy a közvélemény elnöke jóindulattal nézi az akciót, csak taán éppen attól fél, hogy az ország még nem eléggé érett az ilyen lépésre. Ugyanennek az évnek december 6-án Simon Wolf társaságában

megjelentem Washingtonban a köztársaság elnöke-nél, amely alkalommal az elnök tudatta velom, hogy karácsony táján alá fogja írni azt a jegyzéket, amellyel Oroszországnak tudomására adja a kereskedelmi összeköttetés megszakítását. A jegyzék aláírása megtörtént.

Hogy milyen jelentőséget tulajdonítottak Krausz személyének ebben az akcióban, a legvilágosabban abból a beszélgetésből tűnik ki, amelyet az Egyesült-Államok kereskedelmiügyi minisztere röviden a tör-ténelmi jegyzék aláírása után folytatott Krausszal. A kereskedelmiügyi miniszter tisztelete jeléül át-nyújtotta Krausznak azt a tollat, amellyel Taft el-nök az Oroszországgal való kereskedelmi összeköt-telést megszakító jegyzéket aláírta és többek között a következőket mondotta Krausznak:

— Szerecsénnek tartom, hogy Önnek átnyuj-tassam azt a tollat, amellyel az Egyesült-Államok elnöke az oroszországi kereskedelmi szerződés fel-bontását aláírta. Remélem, hogy mindannyian meg-vagyunk győződve arról, hogy ez csak az első lé-pés és hogy még sok tanúvalóuk van ebben az ügyben.

A közoktatásügyi miniszter felmentette a zsidó diákokat a szombati íráskényszer alól

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közoktatásügyi miniszternek 147394 szám alatt rendeletet intézett az orosz középiskolákhoz, melyben értesíti őket, hogy a zsidó tanulóknak megadja a felmentést az íráskötelezettség alól egy szombaton, mint az összes zsidó ünnepeknél. A rendelet a zsidó tanulóknak egy régi sérelmét orvosolja. Eddig ugyanis, ha egyes gimnáziumokban alkalomszerűen fel is mentették a zsidó diákokat az íráskötelezettség alól, ez a kérdés nem volt szabályozva és számos konfliktusra adott alkalmat a zsidó diákok és tanáraik között.

A rendelet mindenestre megjegyzi, hogy a felmentvényt egyelőre próbaképpen adja meg azszel, hogy a kérdést a közpiskolák most ké-

szülő reformjával kapcsolatosan törvényhozási-lag fogják szabályozni.

Egy másik rendeletben a közoktatásügyi miniszterium engedélyt ad a felekezeti iskolák-nak, hogy tanáraiknak az állami iskolákban alkalmazott tanároknál kevesebb fizetést folyó-sítsanak. Ismeretesen a törvény értelmében a felekezeti iskolák is legalább annyi fizetést kö-relessek adni tanáraiknak, mint az állami is-kolák. A felekezeti iskolák azonban nem bírák a magas fizetéseket megadni és ezért már többszörben intervénáltak a közoktatásügyi mi-niszteriumnál. A most kiadott rendelet azon-ban megjegyzi, hogy az engedély csak ideigle-nes és a fizetéseket fokozatosan kell felemelni az állami iskolai tanárok fizetésének szintjéhez.

Németország hajlandó kölcsönt adni Romániá-nak a vasuti anyagrendelések ellenében

A „Berliner Tageblatt” érdeke csak a most folyó berlini tárgyalásokról

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Adeverul” jelentése alapján az Uj Kelet tegnapi számában foglalkoztunk szel a hírrel, amely arról számol be, hogy a kormány nagyarányú és komplex tranzakciók lebonyolításáról folytat fontos tárgyalásokat a berlini nagybankok vezetőivel. Ennek a bizonyos fentartással fogadott hírek kiegyensúlyozottan igen érdekes cikk jelent meg a „Berliner Tageblatt” ma idérkezett száma-ban. A német lap a legutóbbi minisztertanács-on határozatával foglalkozik, amely szerint Románia csak a jóvátételi bizottság hozzájárulásával perferálhatja a német jóvátételi számla terhére adott vasuti anyagmegrendeléseket. Ebből az alkalomból a „Berliner Tageblatt” feleleveníti a két ország között fennálló nézeteltéréseket. Románia kártérítést követel a Banca Generala által kihoztatott germán lejért, valamint a német megállás idején elvitt anyagokért, viszont

vezet szerint neki járó jóvátételi annuitásokat annak a szerződésnek a finanszírozására fordítani, amelyre nemrég kötött szerződést az Otto Wolff-konzorciummal. Meg kell azonban említenünk, hogy ezekben a tárgyalásokban Németország helyzete legkevésbé sem hátrá-nyosabb.

Romániának nemcsak kölcsönökre van szüksége, hanem nagy gőrdülőanyagra és vasuti építőanyag-szállításokra, hogy vasut-hálózatát reorganizálhassa, ami eléggé sürgős feladat.

Ha tehát Németország hajlandó nagyobb köl-csönt folyósítani és nagy anyagszállításokat esz-közölni, miáltal garanciát vállal a Daves-terv további törlesztéseire, joggal igényt tarthat arra, hogy sokkal fontosabb megrendeléseket kapjon vasuti anyagokra, mint a mostani szerződés, amely az összesükegletek szempontjából arány-leg jelentéktelen összeget képvisel.

Egyébként az „Adeverul” újból foglalkozik a berlini pénzügyi tárgyalások hírével és rá-mutat arra, hogy a megbeszélések tárgya egy széleskörű hitel, amelyet részint természetbeni szállítványokban, részint készpénzben nyujta-nának a német bankok. Az „Adeverul” kijel-enteli, hogy részletei is vannak a tárgyalásokról, amelyek sikerrel is bíztatnak. A lap szerint egyébként a kormány a londoni piacra is köl-csönt keres és az erre vonatkozó tárgyalások is már előrehaladtott stádiumban vannak.

Érdeklődjön az Uj Keletben!

Ékszeresek ben, órák és dísz tárgyakban, utazóknak 10%, vidékieknek vasutjegye terül meg, ha ék-szeresükegletüket **FEINER, Arad** Str. Bratiannu, (volt Weitzer J.u.) 3. Ora és ékszerárú-házában szer-zik be

n tudóvsát ka-
val a negyvenöt
én katonaszöke.

vett fel erről a
szöke Máramar-
kerssnek katoná-

nosztattá el és
a elöke. Es so-
vezték. (t. m.)

26-ban

niackét és fái enyrtársasága

malis alapitökejét,
önleges feltételeit

setek egyik főoka

aság 1926 ban 42
l, az egy-egy vál-
híllió lenne. Ha a
állalat 121 millió
a 149 millió, egy
lío lej jut. De 17
özött is, amelyek
sem éri el, söt sz
állalat mindössze
fel. Ha most ehhez
6 millióval alakult
a novemberben
mindössze 570 000
nyen megtalálhat-
törümkérésnek és
jára hulló váltó-

elmen kívül hagy-
hogy még ezeknek
került tényleges
e csak papiroson
afizetésére. Ezek a
részvénytársaságok
külföldi gyáripár-
nak óriási károkat,

n álló hiteleket
be,

csak egy fedez-
eladásából befolyó
ghaladó részét is
asután kuttforrá-
gnek és a csöd-
k kell negyrszöt
tását Romániával
lehetetlen lesz le-
szasági jog terén
az állam. Az er-
n akciójá, hogy a
i ádszál szemben
e, csak helyzélissel
ól, akik Románia
ét kívánják.

z ipari alapítások

mar sokkal egész-
évben 51 vállalat
kével, egy-egy vál-
lejt jut átlagban,
söt sze 231 7 millió-
lío volt. Az elmúlt
millió lejjel alakult.
esik, tehát az ekö
másodikban azonban
szet 1925-ben még
a 233 millióval
a fennmaradó 34
egy vállalatra tehát
Az iparvállalatok
égek azok, amelyek
a fennmaradó vállá-
len kisipart ünek,
ok, belül azonban
damlik meg.

részvénytársaságokat
tét igénylő petróleum-
özelebből személyre
szaság sivar hely-
nem tudnak meg-
y miatt. A tökélségy
ptelen vállalat léte-
Dr. Kovács János

TEMESVÁRI GLOSSZÁK

Ha eddig abban a boldog hitben ringattad magad kedves olvasóm, hogy az a miniszteri rendelet, amely a napokban érkezett az egyes városok hatóságaihoz, megnyitotta előtted a fejed fölött kavargó hullámhosszokat, hogy robotos nappalok után, csendes esteiken feléd is áradhasson némi ragzás nyugati metropolisok nagy kulturálményeiből, legfőbb ideje, hogy ebből a balga hittől kijózanodj. Hogy miért?... Ime:

Egyedül Temesváron közel négyezer felszerelt rádió apparátus vár arra, hogy a szükséges engedély birtokába jusson és bekapcsolódhasson a nemzetközi rádió forgalomba. Négyezer kérvényhez kell csatolni állampolgársági és erkölcsi bizonyítványt, meg egy csomó nyilatkozatot arról, hogy aki közelsébi vonatkozásba akar jutni valamely kontinensről elindított étherrezgéssel, megbízható és arra érdemes. De ez még nem volna a legnagyobb baj: egy kis időszakiarálással, egy kis fáradsággal és költséggel meg csak be lehetne szerezni ezt a sokféle okmányt, de kérdés vajjon érdemes-e?

Minden városban egy-egy bizottság állapítja meg, hogy kik azok a szerencsések, akiknek rádióhasználat engedélyezhető. Nos, ez a bizottság csak bizonyos időközönként tart üléseket és egy-egy ülésén legfeljebb tizenöt-husz kérést szokott elintézni. Temesváron pedig már eddig közel négyezer felszerelt apparátushoz várnak engedélyt... Azt hiszik, hogy mire új kérvények ökre kerülhetne sor, valami újabb technikai vívmány folytán már nem is lesz aktuális a rádió. Hűsen — amint mondani szokták — kü földön már a kutyák is rádiót hallgatnak...

G. A. temesvári kereskedő (kikerestelkészt zsidó) elhatározta, hogy meglátogatja őselnek földjét, Palesztinát. Talán egy kis megbánás, óvadás, vagy hosszú álmatlan éjszakák létségszűköse miatt nehézségek rá hitelaggyott lelkére. Mindégy, skármí volt. A temesvári Palesztinahivatal vezetősége nem tette helyesen, hogy megnehezítette, illetőleg súlyosabb feltételekhez kötötte számára a beutazási vizum megszerzését. Miért kellett az ő sz-mélyét más elbírálás alá venni, mint skármelyik másik idegenét, aki meg akarja látogatni őselnek hosszú évezredes álmából ébredő földjét?

G. A. abban a pillanatban, amikor hitelaggyott lett, megszűnt létezni a zsidóság számára, őmaga sz-kította ki magát a népi kollektivitás egybeforrodó testéből és mi nem tehetünk mást, mint hogy a közösség halottjaként eltemessük és a feledés gördögyeivel elhantoljuk sírját.

Az ősi földre vágó G. A. a mi számunkra már csak egy idegen, akivel szemben nem lehetnek követeléseink és nem lehetünk megbocsátók, még kevésbé tehetünk kivételt. Ha ő úgy érzi, hogy keserű renegátországba csak a mi földünk adhatja meg a vigaszt, ne álljunk el ezt az utat. Mert ki tudja, hátha ez az utazás őselnek megbánás útja és ismét hozzánk vezet...

Tessék elhinni, kár azon vitatkozni, hogy lesz-e Temesváron királyi palota és összeépül-e Temesvár Araddal vagy sem, mert olyan kérdések ezek, amelyek fölött csak mosolyogni lehet. A két város ebből a szempontból egyelőre olyan messze van egymástól, mint Maróti Zsuzsá bába és a királyi párnák is bizonyára legkisebb gondja lehet most az, vajjon ide tegye át székhelyét, vagy pedig továbbra is Bukarestet tünnessé ki jelenlétével.

Valamelyik unatkozó újságíró szíves fantáziájában szütlethetett meg ez a jámbor óhaj, aki azonban elfelejtette megjelölni annak a rengeteg milliónak előteremtési lehetőségét, amely elmsradhatatlan kelléke volna egy ilyen fantazikus méretű építkezésnek. Mi, szegény agyonadózott polgárok egyelőre megelégednénk sokkal kisebb aranyu építkezéssel is, mondjuk néhány emeletes bérházzal, ahol emberileg lakható egy-két szobás lakásokat kapnánk megfelelő bérben, hogy ne volnánk kéaytelenek éle tünk javát szükségleteinkben töltöni vagy szűköse keresményünk nagyobbik felét házbírra költeni.

Tehát nem érdemes sajtópolémikába bocsátkozni ezért. Kár a nyomdafestékekért. Hirlapikocsa volt az egész.

Angliáról szokták mondani, hogy „előrelátó állam”, mert a történelem szerint néha egy egész évszázaddal is megelőzte korát. A többi európai államokban például még hira-hamva sem volt a polgári demokráciának és Angliában már szélesebb alapokra fektették az alkotmányt, a dohos kasztrendszert szellős horizont és az egyén szabad érvényesülési lehetősége váltotta fel, Anglia ezzel megővta magát a társadalmi forradalmak megrázkódtatásaitól, mert a haladások hullámai őt sohasem érték készületlenül még kü politikai relációiban sem.

Nos, a mi kormányunk is kezdi már követni Anglia bölcs példáját. Természetesen előbb csak kisebb dolgokkal kísérletezik de nem le-

A nagyváradí zsidó licium akciót indít nyilvánossági jogának megszerzése érdekében

(Oradea-Nagyvárad, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradí zsidó licium szülői értekezletet tartott. Ismeretes ugyanis, hogy a nagyváradí zsidó liciumot megfosztották nyilvánossági jogától és a zsidó tanulóknak idegen tanárok előtt kell vizsgáznok, ellenkező esetben nem kapnak állampolgársági igazolványt. A vizsgadíj 1400 - 1850 lej, ami szülőknak óriási megterhelést jelent.

A zsidó licium a heroikus küzdelmet folytatta, hogy a licium visszakapja nyilvánossági jogát, ami azonban eddig még nem sikerült. A

het kétségünk aziránt, hogy siker esetén ezek a kísérletek ki fognak mélyülni míg végül is az egész rendszer átmejj majd a gyakorlatba.

Ilyen kisebb kísérleti dolog például az, hogy Averescu miniszterelnök kezdeményezésére minden városban egy husztagu bizottságot neveztek ki azzal a rendeltetéssel, hogy elemi csapások, tűz, árvízveszedelem, vagy más katasztrófák idején legyen egy szerv, amely gondoskodik az inséges lakosságról. Nem nagyzerű?... Most jöhet földindulás, égszakadás, tűz, víz és minden más — nem ér váratlanul. Fel vagyunk rá készülve. Csak éppen, hogy elfelejtettek megfelelő alapról gondoskodni...

Pogány Marcell

mai szülői értekezleten az igazgatóság azt indítványozta, hogy a tanulók kezdjék meg az állami iskolákban való vizsgázásokat, a szegény-sorsú tanulók díját jobbmódu szülők fizessék le, ezzel egyidejűleg pedig a legnagyobb erőfeszítést fejtsek ki a nyilvánossági jog megszerzése érdekében. Ennek sikere érdekében felkeresik Nagyvárad összes szenátorait és képviselőit, hogy ők is intervenáljanak kormány-nál az iskola nyilvánossági jogának megszerzése érdekében.

Súlyos visszaéléseknek jöttek nyomára a kolozsvári klinikák adminisztrációjánál

A közegészségügyi miniszterium egy megbízottja vezeti a vizsgálatot

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nehány héttel ezelőtt névtelen feljelentés érkezett a kolozsvári ügyészségre, amely a kolozsvári klinikák adminisztrátorát súlyos visszaélésekkel és milliós sikkasztással vádolta meg. A feljelentés szerint a betegek tépálására, a személyzet ellátására szükséges élelmiszerek, műszerek, fő anyag beszerzésénél hatalmas összegekkel károsították meg az államot. A feljelentés másik része elmondja, hogy nemcsak árubeszerzésnél járak el büfös manipulációkkal a klinikák adminisztrátorai, hanem a betegek élelmiszerénél is súlyos visszaéléseket követtek el.

A feljelentés nyomán Ilea vezetőügyész vé-

leskörü nyomozást vezetett be, amely már első eredményeiben megerősíteni látszott a névtelen levél állításait. A meglepő felfedezésekről Ilea vezetőügyész jelentést tett a közegészségügyi miniszteriumnak, ahonnan egy inspektorot delegáltak a nyomozás folytatására. Az egészségügyminiszterium megbízottja és Persecu vizsgálóbíró már napok óta tanulmányozzák a klinikák könyvvizetését. A hét folyamán kihallgatták a klinikák személyzetét is. A vizsgálat részleteit egyelőre nem áll módunkban közölni, de bizonyos, hogy azok a napokban szenzációs leleplezéseket fognak eredményezni.

Halálba menekült a kiutasítás elől

Egy kolozsvári származású híres cirkuszakrobata tragikus öngyilkossága

(Cluj-Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőtt a Szántó utca 57. számú alatti ház egy keskeny pincshelyiségében halva találták Nagy János 24 éves cirkuszi akrobatát. A földszintes ház pincshelyisége csapóajtóval volt elzárva és midőn a hátsólejtő fel-felköttek, erős szénágszag tödült ki rajta. A szerencsétlen fatalembert — amint a vizsgáló azt megállapította — beszárkóztott a pincsedűbe, szután négy pake faszenet gyújtott meg, amelyből kiáradó szénagáz pár óra alatt megölte.

Az öngyilkos akrobata 1918 őszén, a forradalom idején, mint 16 éves fiatal legény a székely diáklóval Budapestre került. Kelandos, felségsen természetű fiatalember volt Nagy János, aki komor fejében messzeható terveket eszelt ki. Hatalmas ereje, izmat, rugékonysága a cirkusz felé sodorták. Akrobata szerepet volna lenni és a trapézok szédítő magasságából learatni a hajmersztó produkciókért kijáró sikert. Egyik nagy budapesti cirkuszánál felvették szolgálatát. Ő azonban hallatlan kitarással képezte magát és egy év leforgása alatt híres akrobata lett, akinek produkciói az akkori Budapest szenzációját képezték.

Nagy János azonban már nem elégedett meg a budapesti dicsőséggel. Nyakába kapta a világot és különböző cirkuszokkal bejárta egész Európát. Főleg Parisban, Milánóban szerepelt Nagy János, mindenütt nagy sikerrel. Három évvel ezelőtt sz amerikai Dempsey és a többi boxmesterek nagy viadalai ejtették csodálkozásba a világot. Nagy János is megírnyelte Dempsey dicsőségét és boxolni kezdett. Végzetére. Egy mérkőzésen ellenfél le oty szerencsétlenül találta el, hogy teljesen megstetült és beszédképességét is elvesztette. Az egykor

űnnepelt tornász, a levegő királya egyszemre elvesztette állását, kenyér nélkül maradt. Visszatért Pestre, de sehol nem talált alkalmat. Peste nyomorgott még egy ideig, míg végül az elmúlt év őszén hszárt Kolozvára.

Gyalogosan tette meg az utat Budapestről Kolozvára és Biharkeresztes mellett engedély nélkül lépte át a határt, amint Kolozvára ért, azonnal jelentkezett a hdbírószágon. A hdbírók megkönyörültek rajta és nem tartóztatták le, de miután kihágást követett el, megindították ellene az eljárást és tegnap délelőtti trebízték ki a per tárgyalását. Nagy János el nem tükolt izgalommal készült a mai tárgyalásra. Beszketett a gondolatról, hogy ki fogják kiutasítani és akkor újra meg kell kezdenie szomorú kálváriáját a nyomor és szenvedés útján. Tegnap reggel a Kolozváron lakó szülei munkába indultak, egy közeli üzlethől 4 csomó fa szenet vásárolt, amelyet a pincében meggyújtott. Ázu áu egy székre ült és úgy várta be a megváltó halált.

MORAVETZ

ROMÁNIA ZENEMÜKÖZPONTJA
TIMISDARA

MINDEN ZENEMÜVET RAKTÁRRÓL
SZÁLLIT!

Jegyzékek ingyen

Az értékek

Az adó, vám, (Timiscara-Tem let tudósítójától.) A vezetői két napon ségi tárgyalásokat tárgyaláson, amelyben tartottak meg, tordai sörgyár vezető vezérigazgató (Marema: (Nagyvárad) mes'ár).

A tárgyalásokbanli kérdéseket vitajelentőséget, hogy Temesvári Bank igazgatója és Hager H gzenmacher résztvev.

Munkatársunkron tartózkodó Búbeszélgetést folytat következő felvilág

— A tanácskosBürger Albert — foglaltai. 1. Adó és Hitelügy kérdése.

— Az adó súlyIsmeretes az a tőhajására háromhírelt azonban a s adósnak gyors, né súlyos megterhelés Éppen ezért a mo

A sze

A kamarában Co

(Bucuresti-Buk let tudósítójától.) A teanu érte az tgszék fel a gyorsit visszavonását.

Cudalbu igazsáfejette, hogy amíniszterium vezetés szolgálatát köb bizottságot nevesz ből, amely tanuló áll-pitotta, hogy a formája hibás. Ez fog beterjeszteni, a gyorsított eljárás vagy pedig módos

Ezután az i Niemerow r főrszóló jelentésé. N ugganis Pimen m nicsanu V ocor, v oció nyújtottak be nem képviseli a z gati hitközségek l szög összes hitkö dscou ezredes sze w r mandatumát szóltak fel, mire kijelentette, hogy kellékeknek meg községek uniója olyan hitközségek onnak törvényese tust, igazolja ma lás jogos képvisel

Niemerow r fősrán kifejtette, illeti meg, mert a toták meg, az or nem történt meg. akik ebből politik föld érdeklődik vagyunk az okai, Ezután D esor row r mardann 74 szavazattal 3 szenátori mandato Végül a szená

Az erdélyi sörgyárak vezetői értekezletet tartottak Temesváron

Az adó, vám, szállítás- és a hitelügy problémáit vitatta meg az értekezlet

(Timiscara-Temesvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi és bánáti sörgyárak vezetői két napon keresztül igen nagy jelentőségű tárgyalásokat tartottak Temesváron. A tárgyaláson, amelyet a Szana-bank helyiségében tartottak meg, résztvettek Mendel Lázár, a tordai sörgyár vezérigazgatója, Bürger Albert vezérigazgató (Marosvásárhely), Friedmann Hermann (Nagyvárad) és Saldon vezérigazgató (Temesvár).

A tárgyalásoknak, amelyek során a szakmai kérdéseket vitatták meg, az adott különös jelentőséget, hogy azokon Szana Zsigmond, a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. vezérigazgatója és Hagenmacher Oszkár, a Dreher Hagenmacher sörgyár vezérigazgatója is résztvettek.

Munkatársunknak alkalma volt a Temesváron tartózkodó Bürger Albert vezérigazgatóval beszélgetést folytatni, aki a tanácskozásiokról a következő felvilágosításokat adta:

— A tanácskozási anyagát — mondotta Bürger Albert — három pontban lehet össze foglalni. 1. Adó és vámügy, 2. Szállítás és 3. Hitelügy kérdése.

— Az adó súlyosan érinti a szesztermelőket. Ismeretes az a törvény, amely a szeszadó behajlására háromhavi hitelt engedélyez. Ezt a hitelt azonban a sörgyárosok nem élvezik. Az adósnak gyors, néha erőszakos behajlása pedig súlyos megterhelést jelent a szeszermelőkre. Éppen ezért a mostani értekezlet elhatározta,

memorandumot fogja kérni, hogy a háromhavi hitelt a sörgyárakra is kiterjesszék.

— Ami a vámkérdést illeti, felhívjuk a kormány figyelmét arra, hogy a lejárat labilis árfolyama következtében fanyagató helyzetbe kerülhet a sörtermelés. Bár jelen pillanatban a külföldi sörimport egyáltalában nem jöhet számításba a labilis valuta miatt, ez az import állandóan kísért, noha a belföldi termelés ugyannyire, mint másfélszeres előirányozott.

— Egy másik igen súlyos problémája a szállítás kérdése. Most van megindulóban az új napjaink és féltő, hogy a CFR nem fog tudni megfelelni feladatának. Fel akarjuk hívni a költségek ügyi miniszter figyelmét arra, hogy a sorszállítványokat mint romla dő árat kezeljék és gyorsan továbbítsák. Ezzel kivül hűtött kocsikat akarunk kérni a szállítványok részére.

— Fenti kérdéseken kívül szóba került az értekezleten az is, hogy az üzleti szokványokat az egyes sörgyárak egységesen rendezzék. Különösen a hitelügyet illetően. Ez az egységes rendezés nem jelent korlátozást, csupán elővigyázatosságot.

Az értekezlet a kérdésben nem hozott végleges határozatot, — fejtette be szavait Bürger Albert — csupán tájékoztató megbeszéléseket folytatott.

Értesítettük szerint az értekezlet elhatározta azt is, hogy felhívást intéz a regábeli sörgyárosokhoz a beindított akcióhoz való csatlakozás érdekében.

A szenátus izgalmas vita után igazolta Niemerover mandatumát

A kamarában Cuza tiltakozott a zsidó tanuló szombati irás alól való felmentése ellen

(Bucuresti-Bukarest, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus mai ülésén Budisteanu kérte az igazságügyi minisztert, függesztse fel a gyorsított eljárásról szóló törvény visszavonását.

Cudalbu igazságügyminiszter válaszában kifejtette, hogy amikor átvette az igazságügyi minisztérium vezetését, nagy zavart talált az igazságszolgáltatás körül és törvény miatt. Ezért bizottságot nevezett ki bírásból és ügyvédek-ből, amely tanulmányozta a kérdést és megállapította, hogy a törvény elvei helyesek, de formája hibás. Ezért vagy új törvényjavaslatot fog beajánlani, amely hatályon kívül helyezi a gyorsított eljárásról szóló jelenlegi törvényt, vagy pedig módosítani fogja azt.

Ezután az igazságbizottság beajánlotta Niemerover főbbi szenátori kinevezéséről szóló jelentését. Niemerover szenátorsága ellen ugyan Pimen moldvai m. tropolita és Ruznicesanu Victor, volt semmitörvényű elnök, petíciókat nyújtottak be, azt állítva, hogy a főbbi nem képviseli a zsidó vallást, mert csak a regáti hitközségek képviselője, nem pedig az ország összes hitközségeinek reprezentánsa. Budescu ezredes szenátor és Braescu is Niemerover mandatumának megsemmisítése mellett szólaltak fel, mire maga Niemerover beszélt és kijelentette, hogy a választás az alkotmányos kellékeknek megfelelően folyt le a zsidó hitközségek uniójának kezében, a petíciókat olyan hitközségek nyújtották be, amelyek nem osztrák törvényesen megszűltek, kéri a szenátust, igazolja mandátumát, mint a Mózes vallás jogos képviselőjét.

Niemerover főbbi beszédének folytatása során kifejtette, hogy a zsidó szenátorság önmagát meg, mert a regáti hitközségek önmagukat meg, az országos szervezkedés pedig meg nem történt meg. Helytelenül járnak el azok, akik ebből politikai kérdést csinálnak. A belföldi érdeklődők irántuk és nem mi, zsidók vagyunk az okai, hogy excoisusok történetek. Ezután Budescu szenátor szólalt fel Niemerover mandatumára érdeklődésben, mire a szenátus 74 szavazattal 3 ellenében igazolta a főbbi szenátori mandatumát.

Végül a szenátus elvetette dr. Temo kéré-

sét, hogy a mohamedánok képviselőjeként szennetnek deszaráltassék.

A kamarai ülésén Cuza a keresztény ligatagjaival szemben elvetett eszandörégi erőszakosságokat tesz szóvá Cuza az iskolákban paraszti tuberkulózis elleni küzdelemre hívja fel a figyelmet Lupas miniszter válaszában kijelenti, hogy Kolozsvaron tudóspárti fogak létesítési és egy diaktársaság létesítése is teremben van. Simuleanu közli a közoktatásügyi miniszterrel, hogy ismer egy középiskolai tanárt, aki nem tud románul és kéri a beszarabiai zsidó tanítók listáját, mert interpellálni akar. E után Cuza tiltakozik az ellen, hogy a zsidó tanuló nem írnek szombaton az iskolákban, Petrovi miniszter válaszában kijelenti, hogy az államnak tiszteletnek kell lenni. Vegni Mitileneu kalug miniszter tartotta meg nagy excoisját a párisi donóbirósági tárgyalásokról.

— Jugoszlávia áradással fenyeget a Duna. Belgrádból jelentik: Az utóbbi napokban a Duna vizállása újról katasztrófális emelkedik. A víz a legutóbbi jelentés szerint elérte a négyyszázhatvanhat centiméter magasságot, amennyi a múltévi áradás alkalmával volt. A Dráva az utóbbi nyolc nap alatt nyolc van centiméterrel áradt és most a vizállás két méter. Ha a Dráva víze tovább is ilyen rohamosan emelkedik, akkor elkerülhetetlen egy újabb katasztrófa. Vukovár környékén nagy pánikot keltett az újabb áradásról elterjedt hír és a veszélyes helyekről a városba költöztek a megrettent lakosság. A hatóságok általános robotmunkát rendeltek el. A munkások pontonkorán reggel kimentek, hogy a megrongált gátakat megjavítsák, de a víz a legtöbb helyen már átörögte a gátakat és a töltést nem lehet megközelíteni. A kiáradó víz még csak csak kékly károkat okozott, a vukovári hidrotechnikai hivatal azonban megrett minden védőintézkedést a katasztrófa elhárítására.

Olcsóbban él az UJ KELET szelvényeivel vásárolva
Írjesszen az Uj Keletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti szelvény napilapja.
Beszkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkének utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az országos sékelbizottság gyűlése

A Clonista Világszervezet XIV. világkongresszusa az egész Szervezet részére kötelező egységes sékelt állapított meg. Ezzel egyidejűleg elrendelte az országos sékelbizottságok megalakulását és ezeknek feladatát is megadta.

A bizottság tudomásul vette az eljárást a sékelbizottságok megalakulását és ezeknek feladatát is megadta. A bizottság tudomásul vette az eljárást a sékelbizottságok megalakulását és ezeknek feladatát is megadta. A bizottság tudomásul vette az eljárást a sékelbizottságok megalakulását és ezeknek feladatát is megadta.

Weinberger Nándor főtitkár ezután bejelentette, hogy a londoni központ az 5687. évi sékelakció befejezését május hó 31-re rendelték el, tekintettel a nyár végen egyb. hivatandó XV. világkongresszusra, amelynek delegatúrait március hónapban meg kell választani. A kongresszus minden valószínűség szerint valamelyik szomszédországban lesz a Jgy Erdélyből is sokan kívánnak majd azon résztvenni. Ez a kongresszus lesz hivatalos a jelenlegi palesztinai krisztus likvidáló, új szervezeti törvényeket hozni, a szervezet sikeres külpolitikai tevékenységének, folytatásának irányelveket szabni és új kolonizációs módszereket megállapítani. Az ö. szelvény érdeke tehát, hogy ezen a kongresszuson időnk is minél számosabban legyenek jelen, aminek előfeltétele egy sikeres sékelakció rövid időre szabott pontos lefolytatása.

A bizottság sajnálattal vette tudomásul, hogy Noszta Mór, a Szövetség sok éven át volt sékelbizottság felmentését kéri a tisztség alól és eddigi munkásságáért elismerését és köszönetet fejtette ki. A bizottság ezután megválasztotta az új vezetőséget a következőkben: Elnök: Dr. Marton Ernő, helyettese Weinberger Nándor. A vezetőség tagjai: Auszlander Lajos, Winkler János, Schwarz Miksa, Giszkalay János, Klein Elijahu, Klein Miksa bankigazgató, dr. Pollak Sandor, Kaszner Ernő, dr. Hamburg Jozsef és Ohlbaum Esz, a sékelbizottság titkára.

A bizottság magáévá tette dr. Marton Ernő akciótervezését és elhatározta, hogy határok nélkül beindítja az előkészületi munkákat olyan utasításokkal, hogy a posztum napig terjedő időben a legnagyobb erővel fog igyekezni ezt a nagy horderejű akciókat lebonyolítani.

— Olvasóinkhoz. Miután a hatóságok a lapok szelvényakcióit nem engedélyezték, kénytelenek vagyunk lapunk szelvényakcióját megszüntetni.

— Zs dők a modern világirodalomban címmel tárgya meg Salomon Laszlo előadását szombaton, 29 en este 8 órakor a Ferdinándkirály uti kongresszusi hokösség kistemplomában. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

— A zsidó történelem filozófiája. Vasárnap este 8 órakor a n. o. g. elemi iskola nagyteremben Giszkalay János tárgya meg a harmadik és befejező előadását „A zsidó történelem filozófiája” címmel. Az elő két előadásban előadó a zsidó nép világtörténelmi szerepét és beállítottságát ismertette, befejező előadásában azokra a belsei dinamikus erőkre fog rávilágítani, amelyek a zsidó nép történelmének kialakulását a leginkább determináltak.

ETZ
ZPONTJA
AKTÁRRÓL
gyen

— Angheliescu súlyos kritikát mondott Petrovici iskolatörvényéről. Bukarestből jelentik: A liberális pártkörben tegnap este Angheliescu volt közigazgatási miniszter beszélt az iskolakérdésről. Hangsúlyozta, hogy majdnem 6000 elemi és számos középiskolát épített, majd támadta Petrovici középiskolai reformtervét, amely általános kultúra helyett csak filozófiai szempontokat érvényesít. Nagy hibának tartja a gimnázium eltörlését és pedagógiai néssnek tekintti az egész tervezetet, amely a tanulókat értelmi képességeit túlmenő problémákkal akarja foglalkoztatni a növendékeket, ellenben elhanyagolja a nemzet történelmének és földrajzának tanítását. Angheliescu Petrovici javaslatát nem tartja életképesnek.

— Lucien Wolf hetvenéves. A békekongressziónak mellett működött zsidó bizottság (Joint Foreign Comitee) elnöke Lucien Wolf a napokban tölti be hetvenedik életévét. Lucien Wolf 1874 óta újságírással foglalkozik. A „Jewish World“-nál kezdte pályáját, később társalkodója lett a „Public Leader“-nek majd politikai munkatársa több napi lapnak. Megalapította az angolai zsidó történelmi társulatot, amelynek első elnöke volt. Ő maga is több értékes és alapvető zsidó monográfiát írt, amelyek közül leg híresebbek: „Sir Moses Montefiore, egy évszázad története“ és a „Kanári szigetek zsidósága“. Mint a külügyi delegáció titkára több diplomáciai akcióit hajtott végre. Tavaly a portugál marannusok életéről írt egy felkutatástól kinyert, amely arra bírta a marannusok egy részét, hogy visszatérjen a zsidó vallásra. A londoni zsidó történelmi társulat Lucien Wolf hetvenedik születésnapja alkalmával nagy ünnepséget rendez.

— Péntek esti istentisztelet. A Ferdinánd király-uti sinagógában péntek este, folyó hó 28-án az istentisztelet d. u. fél 6 órakor kezdődik, melynek keretében dr. Eisler Mátyás főrabbi ur beszédet mond.

— Újra figyelmeztették a lapokat, hogy ne foglalkozzanak a január 4-iki eseményekkel. Bukarestből jelentik: Craiova u. miniszterelnökségi államtitkár Averescu tábornok nevében ma összehívta a bukaresti lapok igazgatóit és közölte velük, hogy az 1926 január 4-iki aktus végleges lezárása folytán ennek a kérdésnek a sajtóban való bármily megvitatása kéros és fölösleges izgalmat eredményez. Ezért kéri a lapokat, szüntessék be az e tárgyra vonatkozó összes hírek közlését, mert azok mind fantasztikusak. Ellenkező esetben a kormány kénytelen lesz büntetőszankciókhoz nyulni.

— Új légi vonalak. Az osztrák, német és cseh-szlovák kormány és a légijáratok részvénytársaságának delegátusi huzavona után tegnap Bécsben megállapodást kötöttek egy Bécs—Prága—Drezda és Berlin közötti rendszeres léghajó járat megindítása tekintetében. 1927 március hetedikén kezdik meg az új léghajójáratot. Vasárnap hivételével naponként irányban fognak közlekedni a személyszállító repülőgépek. A menetrendet hozzá fogják igazítani a Berlinből északra felé repülő járatokhoz, úgy hogy egyszeri átszállással órák alatt el lehet érni Bécsből Stockholmot.

* Barlanglakók Erdélyben. Wells szerint az emberiség kultúrája az írással kezdődik, — addig az ember a barlanglakóval egyértelmű, — a világkultúra pedig a könyvnyomtatással. A könyv továbbítja a kor nagy szellemi hullámain! Aki a világbirodalmat nem ismeri, nem él benne a világ kulturális fejlődésében. Az „Ex Libris“ folyóirat minden könyvet az eredeti nyelven ismeret, az olvasót a világkultúra részesévé teszi. Az „Ex Libris“ előfizetése egész évre 120 lej. Küldjön be azonnal be azonnal bélyegben 20 lej a LEPAGE könyvkereskedéshez C.uj—Kolozsvár egy próbaszámmért.

Az Unio teljes semlegességet nyilvánított a kínai eseményekkel szemben

Ausztrália álláspontja

(London, január 26 Az Új Kelet tudósítójától.) A kínai események kaledonszökevényes változásoknak. Tegnap még az angol beavatkozás jegyében érkeztek be a városi harcok eseményeiről szóló táviratok és Észak-Kína és Dél-Kína összefogását jelentették. Mára ismét változott a helyzet, mert a tudósítások egy angol kínai megegyezés lehetőségét vetik elénk. Milyen irra van, hogy Anglia teljesen feladta azt a reményt, hogy fegyveresen megvédelmezze kínai posztóit.

Sidney, január 27. A „Daily Telegraph“ szerint Ausztrália minisztertanácsa megvitatotta a kérdést, hogy vajon ajánljone-e fel csapatokat Angliának a kínai skóira. Lister ausztrá-

liai kereskedelemügyi miniszter ismertette a kínai helyzetet. Kijelentette, hogy Anglia megegyezésre kész Kínával szemben, ha a kínai kormány garantálja állampolgárai biztonságát Kínában. A kínai nacionalizmus teljesen megegyezik Anglia érdekeivel.

Ezenél sokkal jelentősebb az a nyilatkozat, melyet Kellog, az Unio külügyi államtitkára tett közszé és amelyben hangsúlyozza Amerika szimpátiáját Kína nemzeti vijjeszülése iránt és kijelenti, hogy az Egyesült Államok szigorú semlegességet fog tartani, biztosítva a meginduló tárgyalások során Kína vámautonómiaját és az exterritorialitás fokozatát megszüntetéséért.

— Eljegyzés. Herch Hoffmann Vivaldo és Schwartz Rózsina Saturnus jegyesek. Minden küten értesítés helyett.

— A szabóiparozok nagygyűlése. A súlyos gazdasági krízis arra kényszeríti az összes férfi és női szabókat, hogy tömörüljenek és egyenesen védekezzenek az iparukat és existenciájukat fenyegető veszedelmek ellen. E célból folyó hó 30-án délelőtt 10 órakor az Ipartestület helyiségében nagygyűlést tartanak, hogy megvitassák mind azon égető kérdéseket, amelyek a szabóiparral összefüggésben vannak.

— Az E. I. T. felolvasó ülése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság e hó 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor az Unitárius kollégium dísztermében felolvasó ülést tart. A felolvasó ülés műsora a következő: 1. Dósa Endre: Előzői megnyitó, 2. Sebesti Famu r. tag: E beszéles, 3. Salamon László (vendég): Költemények, 4. Dr. Moldován Gergely: Emlékeimből (felolvasás). Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen látnak.

Haemorsan végbélkúpok bevált gyógyszer aranyér ellen

— Két orosz cári tiszt meg akarta gyilkolni Csicserin. A „Vossische Zeitung“ szerint a berlini rendőrség Csicserin elleni merényletet fedezett fel. Csicserin, akit jelenleg a frankfurti Norden-sanatóriumban gyógykezelnek, már régebben értesült arról, hogy merénylet készül ellene. A két merénylő, két orosz tiszt: Miarzarov és Tamburiev. A berlini rendőrség kedden letartóztatta Miarzarovot, aki bejelentlenül időzött Berlinben. A tiszt, akit régebben utasítottak ki Oroszországból, a berlini rendőrségen lefolytatott kihallgatásán tagadta bűnösségét.

— Ismét betörés történt Désen. Dérről jelentik: Szerdára virradó éjjel ismeretlen tettesek behatoltak Sztojka László dési fűszerkereskedő főtéri üzlethelyiségébe és az aprópénzt tartalmazó fiókot feltörték s több aranykötet megdézsmáltak. A kár mintegy 6000 lej értékét képvisel. A betörők az udvarfalóli ajtót felfeszelve jutottak be a boltba. Munkájuk után itélve, egyszerűbb emberek lehettek. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— A megváltás felé. Garami Ernőnek ilyen című háromfelvonalos drámáját adják január 30-án délután négy órai kezdettel a kolozsvári építőmunkásokon dísztermében a műkedvelők. A darab iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Tancstély Varga Sándor tanár árvál javára. A tegnapos m. d. n. elbalt Varga Sándor árvál javára a kolozsvári „O. fens.“ dal és műkedvelő egyesület január 29-én este nyolckor műkedvelői előadásai egybekötve tancstélyt rendez. Előadara korral Kovács Lajos rendezésében és dr. Bedy Miklós karagay vezetésével Janes vitez. A jótékony célú mulatagra még visszatérünk.

* Az Új Kelet 150 lejes könyvcsoportja, mely a magyar nyelvű zsidóirodalom legkiválóbb műveit tartalmazza (Silbermann, Egy zsidóors, A zsidók útja, Babil zsidók) újra kapható. A 10 könyv ára 150 lej és 20 lej poró. Megrendelhető az Új Kelet könyvcsatlányánál.

— Párbaj Maros-ésárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik tudósítónk: Tegnap reggel a Bodor-erdő mellett Havas József joghallgató és Schwartz Endre kereskedelmi alkalmazott tegnap reggel párbajpárbaft vívtak. A párbaj oka az volt, hogy a két fiatal ember egy bál alkalmával összeszólalkozott. A párbajban sérülés nem történt és a felek kibékültek.

* Bemutató kulturumunka az Ex Libris. Vostoi füzetekben jelenik meg az Ex Libris pompás négy nyelvű bibliografiai folyóirat korlátolt példányban. Ha bélyegben 20 lej bekiold kaphat, egy próbaszámot, de még biztososab, ha 120 lejért 1 évre előfizet Lepage-nál Kolozsvár. Az 1925, 26, 27 3 évfolyam együtt Lej 240.

Haemorsan végbélkúpok használata, egy-két napon belül feleltégesse teszi az aranyér operációt.

DECCA Hordozható, világhírű angol beszélgépek és lemezek legolcsóbbat Révész Bela zeneműkereskedésében, Marosvásárhelyen, — Kérjen ajánlatot.

Concurenta Brassó és vidéke legelőkelőbb közönségének uriszabósága első helyen vezet egy kivitelben, mint szabásban. Tehénplac 4. Brassó. A furdóval szemben. Szövetraktár Saját készítményű kész férfi- és gyermekruhák

Parfumerie „Oja“ Paris
EMAIL OJA
POUR LES ONGLES
PARFUMERIE OJA PARIS
NEUILLY 5/5 4 RUE ANCELLE

Valódi Email OJA csakis eredeti dobozban kapható

Itt van az új tánc
Black Man's Rag
a **Black Bottom**
című, kottára táncolják, tanítják mindenütt. **40 lei.**
MORAVETZ-kiadás.
Mindenütt kaphatók. 1

Antiquaire
Holitscher
Cluj
Strada N. Iorga (Jókai-u.) 2.
Vis-à-vis „Hotel New-York“

Szenzáció:
Lya de P
Ma
társadalmi génye után Oriás

Szigoruan
איתנו שז
a legjobb min
Rendelések gy
Munk G

Róth
cipésznel
Szóp-u. 2. sz.
alatt készülnék
a legjobb dívetu
cipő-
különlegessé-
gek.

Estélyi
rubákhöz
Bauch
Ott kaphatók
zsa és hebedó

Mégis csak
„II“
tellemes hatá
Kindenütt
Egyedüli
Reszlia
Cluj, Cal
Sighetul-Marr
Adolf ilatsz

Orth. zidovské
Orth. isr. Kultus
Bratislava (Pre

Die vacante
orthodox israe
zu besetzen.
Bewerber, i
Besitze einer k
und entprec
wollen ihre
Abschriften b
Angabe ihres
kenntnis, bish
sen Lebenswa
einsenden. Die
trages berufen
Vorprobe unte
Bratislava (

Select-Mozgó

Szenzációs premier. Szenzációs premier. Lya de Putly gyönyörű művésznő

Manon Lescaut

társadalmi drámában. Prévost hasonló nevű regénye után Tiszteletjegyek nem érvényesek. Oriási siker Gyönyörű rendezés.

Urania-Mozgó

Köszönvénnyel, hogy mindenki láthassa

Pompei utolsó napjai

hatalmas látvány bemutatja Buliver Layton regénye után. Főszerepben Várkonyi Mikail, Korda Maria és Barnabá Goetzke. Leszállított helyárak, Monopol Ulpia

Apollo-Mozgó

Harrold Lloyd

ismert és szeretett művész legutóbbi nagyszerű vigjátékaiban.

Monopol Filmcentr

KÖZGAZDASÁG

Április 30-ig meghosszabbították a részvénytársaságok adóbevallási határidejét

A mérlegmegállapító közgyűlés után legkésőbb három napon belül be kell adni a deklarációkat

(Cluj Kolozsvár, január 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) December végén, amikor az 1927. évi adókövetések előkészítését kezdte meg a kormány, a pénzügyminisztérium egy intézkedést, hogy magánosok és a kisebb egyéni cégek január 31-ig, a nagyobb iparvállalatok és kereskedelmi cégek, amelyek nem részvénytársaságok, illetve amelyek legalább három fiókkal rendelkeznek, február 28-ig, a bankok, ipari és kereskedelmi részvénytársaságok pedig március 31-ig kötelesek adóvallomásaikat benyújtani. Tekintettel arra, hogy március végéig a részvénytársaságok nagyrésze nem tudja mérlegmegállapító közgyűlését megtartani, ez a terminus nem felelt meg az érdekelteknek és ezért a pénzügyminisztérium most újabb körrendeletben arról értesítette a pénzügyigazgató-

ságokat, hogy a részvénytársaságok adóvallomási kötelezettségére megállapított határidőt meghosszabbítja a múltévi mérlegek a közgyűlés által történő jóváhagyásáig, legkésőbb azonban április 30-ig.

A pénzügyminiszeri rendelet értelmében a kolozsvári pénzügyigazgatóság felhívja a kolozs megyei részvénytársaságokat, hogy április 30-ig kötelesek közgyűléstüket összehívni a mérleg approbálására és a közgyűléstől számított legkésőbb 3 napon belül be kell nyújtaniuk a pénzügyigazgatóságnál (Caza Voda-tér 4., első emelet 3. ajtó) adóvallomási ivateket. A deklarációhoz mellékelni kell a mérleget, a nyereség és veszteség számlát, valamint a múltban is megkayánt kimutatásokat.

Ujabb rendelet a föld- és házadó követéséről. A pénzügyminisztérium újabb körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak, amelyben az 1927. évről szóló föld- és házadó megállapítására a következő instrukciókat közli: Az új földadónál az 1923. évi törvényben szereplő jövedelmet háromszorosára kell felemelni az adózó megidézése és minden más formalitás nélkül. A többi ingatlanokra minden egyes esetben új adókat fog megállapítani a kivételbizottság. A családi terheket hivatalból kell levonásba hozni, míg a jelzálogbéli kötelezettségek, jég- és arvízkárook címén csak akkor lehet az adót csökkenteni, ha az adózó eszközről deklarációt tett. A városi ingatlanokra és az olyan falusi házakra vonatkozólag, amelyekben ültetvényesség van, vagy bárbe vannak adva, a rendelet úgy intézkedik, hogy ezek adóját esetleg összehasonlítás alapján kell megállapítani. A be nem épített városi telkek megadóztatásá-

nál azt az árat veszik alapul, amelyért el lehetne adni és ennek az összegnek 50 százaléka lesz az adó.

Nagyvárad parlamenti akciót készít elő az árutőzsde érdekében. Nagyváradról jelentik: Az árutőzsde, vámszabadaktár, valamint a bszohatali illetékek ügye a közeli napokban kerül a parlament elé. Nagyvárad határmentén fekvésénél fogva kereskedelmi géopont és ezért különös érdeke, hogy a kereskedelem fejlődését legelő sorban szem előtt tartva. A nagyváradai Kereskedelmi Kamara már évek óta folytat akciót a nagyváradai vámszabadaktár felállításá érdekében. Ugyancsak akciót folytat abban az irányban is hogy Nagyvárad tőrszadót kapjon. A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok tegnap délután levélben keresle fel az összes bihar megyei képviselőket és szenátorokat, amelyben arra kéri őket, hogy a nagyváradai árutőzsde ügyét a törvény parlamenti tárgyalása alkalmával támogassák. Értesítették egyben a parlamenti tagokat, hogy hajlandók részükre a teljes statisztikai adatokat

Tőzsde

A piac lanygulása ma még skcentuáltabb volt, minden vételkedv nélkül. Bukarestben még olcsóbb áru volt kapható mindenben.

Table with columns: Devizák, Kolozsvár, Zürich, Páris, Bukarest, Budapest, Bécs, Prága, Newyork. Includes exchange rates for various currencies and a summary row at the bottom.

szalámi és füstöltárak. Munk Gábor - Temesvár. II. Galamb-u. 12.

Róth cipész. Szép-u. 2. sz. alatti készűnek a legújabb divatu cipő-különlégességek.

csipkék nagy választékban. Bauch Ernő üzletében. Ott kaphatók leg szebb gobelinek, kelim, perzsa és hebedő kézimunkák s hozzávaló anyagok

„IDEAL” borotváló por mely az ország területén higienia szempontból a legjobban alkalmas borotváló szer az arcot nem marja. Hosszilag József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Orth. zidovská nábozenská obec v Bratislave. Orthodox Izr. Hittőzség Bratislava (Pressburg) Orthodox Izr. Hittőzség Bratislava (Pozsony)

Konkurs. Die vacante Oberkantorstelle in der hiesigen orthodox israelit. Kultusgemeinde ist pr. sofort zu besetzen. Bewerber, im Alter unter 40 Jahren, die im Besitze einer kräftigen klangvollen Tenorstimme und entsprechen musikalisch gebildet sind, wollen ihre diesbezügliche mit Zeugnisabschriften belegte - Offerte unter genauer Angabe ihres Alters, Familienstandes, Fachkenntnis, bisheriges Wirken und streng religiösen Lebenswandel bis spätestens 15. Feber l. J. einenden. Die zur Abhaltung eines Probevortrages berufenen Bewerber müssen sich einer Vorprobe unterziehen. Bratislava (Pressburg), den 16. Jänner 1927. Der Gemeinde-Vorstand

Vertical text on the left margin containing various small notices and advertisements.

Kotta és zene Irodalmi Kölcson Könyvtár

KIKK-Lepage zeneműosztály Cluj-Kolozsvár

Csekély kölcsöndijért kaphat kamarazenét, nagy operát, négykezeset, zeneirodalmi könyveket, stb. kölcsön. **Minden zenekedvelő közölje kívánságait**

rendelkezésre bocsátani és a kérdéssel kellő tájékozódást nyújtani, hogy a parlamentben megfelelően képviselhesék Nagyvárad érdekeit. A nagyváradai Kereskedelmi Csarnok mindent megtesz, hogy az árutörséget Nagyvárad részére megzavarja.

† Fedett kocsiakat ajánl a CFR tűzifaszállítás céljára. Tekintettel arra, hogy a fedett kocsiokban való szállítás megcsappant és így igen sok ilyen vagonja van a vasútnak, amelyek export céljára azonban nem felhasználhatók, a CFR vezérigazgatósága úgy intézkedett, hogy azokat tűzifaszállításra használják fel. Nem valószínű azonban, hogy sokan vegyék igénybe a fedett kocsiakat tűzifával való megrakodásra, mert az ilyen vagonok után 20 százalékos díjtöbbletet követel a vasút.

† Export-import. A bukaresti kereskedelmi és iparkamrához újabban a következő külföldi cégek intézték megkeresését abban az irányban, hogy üzleti összeköttetésbe lépjenek romániai kereskedelmi és iparvállalatokkal: Gr. Rabinovitsch Berlin, Schönberg, Linsbruckerstrasse 35, sertés- és szárnyashúst, asztalgymölcsöt, ikrát és sózott halat importál. Jacques Margoches Constantinople, Symbout, Boite Postale 590, cukor importőr. Knittel József Sopron, Magyar-utca 10, képvisel-tek keres az általa előállított csomagolószerszámok áruvitására. Melchior, Armstrong, Dession & Co. Newyork 116. Broad st. villamosbatteriaikat akar eladni. Josef Rosenberg Graz, Klosterwiesgasse 24, benzín- és olajimportőr. „Barta”, (Emil Elgner) Wien, Amalienstrasse 14, ragasztószerszámok elhelyezésére keres képviselőket.

† A kormány megegyezett a Skoda-művekkel? Prágai magánjelentés szerint Löwenstein vezérigazgató, a Skoda-művek vezetője és Ringhoffer báró rövidesen újra elutaznak Bukaresztbe, hogy aláírják a román állammal kötendő megállapodást a velük szemben fennálló adósságnak cseh koronáról font sterlingre való átcsereléséről. A hír minden valószínűség szerint kapcsolatban van azokkal a tárgyalásokkal, amelyeket Paul Meyer igazgató, a Skoda-művek képviselője folytatott Lepadatu pénzügyminiszterrel az utóbbi napokban és amelyek lényegéről az Uj Kelet tegnapi száma részletes hírt közölt. Ugy látszik tehát, hogy ezek a tárgyalások mégis eredményre vezettek.

† A hóvihár miatt több ezer vagon áru megrekedt. A legutóbbi hóvihár óriási károkat okozott nemcsak az államnak, de a gazdasági életnek is. Így például a Lengyelországba és Németországba szülő gabonaszállítás teljesen lehetetlenné vált egy időre. Azonkívül pedig a hófúvások következtében egyes vidékeken, mint például Brassó és Predeal, Nagyszében és Pietra Olt között ezerszámra akadtak meg áruval megrakott vagonok. A nagyobb kocsiutó-
lás elkerülése érdekében a CFR vezérigazgatója a elrendelte, hogy ezeken a helyeken új kocsikat ne rakjanak meg, amíg a blokárt okozhat el nem tudják rendezni helyzetére.

† Szünetel a Magyarországra szülő faexport. Az utóbbi időben jelentős visszaesés mutatkozik a CFR-nél a Magyarországra irányuló faexport terén, amely eddig főként Kurtios és Bihar-püspöki határellomásokon át történt. Az elmúlt héten mindössze 500 vagon árut adtak fel azon a vidéken, amely a magyar piacra szállt, holott régebben naponta exportáltak 600-700 kocsi fat.

Szülőoltványok
An erikai sima és gyökeres veszők legjobban kaphatók **Caspari Fr. néi, Medgye szeg.** Nag k költés-egye Árjegyzék kivaratra

SZÍNHÁZ MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Péntek: Tannhäuser (Apostolescuval).

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei.
A párizsi kirakat. A tavalyi párizsi színházi évadnak volt egy olyan szenzációja, amelynek visszhangja támadt egész Európában. A szerzők modern mesejátéknak keresztelték művüket, de valójában ez a legfinomabb, legragyogóbb, legszellemesebb operett, amit valaha írtak. Csak a Lili és a Nebántsvirág hasonlítható a Párizsi kirakathoz. Szerző Jacques Bousquet és Henry Falk, zenéjét Joseph Sulcz komponálta. Harsányi Zsolt és Zágón István fordította magyarra. Valami pajzán finom pikantéria szövi át ezt az igazi francia újdonságot, melynek a jövő hét közepén lesz a bemutatója.

Tul a nagy Krivánon. Farkas Imrének legmulatságosabb és legnagyobb sikerű művének szombaton este premier-bérletben lesz a reprize. Lengyel Irén, Tolnay Andor, Ihász, Selmeczi, Leővey, fogják a főszerepeket játszani.

Heti műsor
Péntek: Cirkuszhercegnő (Karácsonyi, Tolnay, Ihászal. Napibérlet 41 sz. A. Azoknak a t, bérletnek, akik nem óhajtnak ezt az előadást másodszer megnézni, a titkári iroda kész-
gesen cseréli be bérletjegyüket más, szabadon választandó előadásra. Sorozat 252).

Szombat d. u. 4 kor: Maricza grófnő (24.edszer. Leszállított helyárak. Karácsonyi, Tolnay, Ihászal Sorozat 253).

Szombat este 8-kor: Tul a nagy Krivánon. (Operett-reprize, új szereposztással és új betanulással. Lengyel Irén, Tolnay, Ihászal. Premierbérlet 41 sz. Sorozat 254).

Vasárnap d. u. fél 8-kor: Süt a nap (Szentgyörgyi fő lépésével. Leszállított helyárak. Sorozat- szám 255)

Vasárnap fél 6 kor: Estétiszirály (Karácsonyi, Neményi, Tolnay, Ihászal. A III, felvételben Tolnay mulla ő jelenet Pustás Béla kísérete mellett. Beadás helyárak. Sorozat 256).

Vasárnap háromnegyed 9 kor: Orlow (Lengyel Irén, Neményi, Tolnay, Ihászal. Napi bérlet 41 sz. B. Azoknak a t. bérletnek, akik nem óhajtnak ezt az előadást megnézni, a titkári iroda készsége-en becsoréli jegyüket más, szabadon választandó előadásra. Sorozat 257.)

APROHIRDETÉSEK

gyeszeri közzetésé egy szö 5 lej vastagabb betűvel 10 lej. Leghísebb apróhirdetés 40 lej. Állásajánlatokhoz 30% kedvezmény. Apróhirdetésekh díjára fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Megnyilt!

Guj, Calea Reg. Ferdinand N. 40.
Restaurant „Lloyd“
elegánsan berendezett כשר ארמ. étterem.
Olcsó abonoma.
Szives portfogast kér Meister Márton

Kő épkeru hősz, perfek: német és magyar tud: sal sokokalu keres: edel: mi gyakorl: tta: repre: ntációs biz: lal: el: st: keres. Ajánlatok: t „Nagy intel: ligenciájú” jeligere: k: adóba kér. 2315

Lupeni főutcaján a 35 éve fennálló, jemenetű Schaffer-éle vendéglő, hávé: az és szálloda kiadó. 2:08

Alkalmi megvételei: keres: egy nye get és egy látosvet. Cim Alexandru Matasaru Str. Iuliu Maniu 39.

Nagy me lékkeseret ki: nálkozik kisebb és na: gyobb helységeben, ke: ves töké: v: rendelkező nő: k és férfiak részére. Meg: keresések „Mellékkereset 25” jelige alatt e lap ki: adóhivatalába. 2309

A legjobban bevezetett régi cég
Sonderegger u. Co.
Hörscá (Schweiz)
keres ügynököket (ügynököket)
Bukarest és vidékre — gyémántkőbe, hímzett ruha és hímzett fabérmű stb. magánosoknál való megrendelésre, magas jutalék ellenében. Német vagy francia nyelv tudással előnyben. Ajánlatok „Ü.ynök” jeligére a Bukarester Deutsches Tageblatt-hoz (Bukarest, tr. sa: indor 6) nézendők.

Olasz mesterhegedű, kiváló hangu o eson eladó. Cim a kiadoban

Perfekt román, magyar, német gépi, ki legalsabb egyik nyelven perfek gyorsító, helyben nagy banknál alk: mazást nyehet. Három nyelven írt kérvények kiadóhivatalba „Önellő” jeligére adandók.

Eladó saját termésű 1000 liter kóser husvéti 11-12 malgános bor kordóval, vagy anélkül ab állomás Seini, márciusi átvételre. Értesezni lehet Izak Ferencóel, Bais Mare, 2314

Egy jókarban levő hasznalt gyerekocsi ol: ón eladó Dr. B atianu (volt Király-u.) 43 sz. alatt

Chlorodont
Laboratorul LEO
ing. Theodor de Stipek, Ghimbav-Brasov

Ingyen van a ZEPHIK kályhája,

szab. mert vételára a legrövidebb idő alatt megtérül tüzelőben.

10 kg fával **24** óra alatt

Gyártja **Szántó Dezső és Fia** Erdély és a Bánát legrégibb és legmegbízhatóbb redőny és kályhagyára, **Oradea, Strada Marosesti 8. sz. - Telefon 491.**

Acéllemez-redőnyök!

Esslingeni faredőnyök a legjobb kivitelben.

Párnát

montirozok izlésesen és jutányos árban. — Ugyanott zongoragyakorlás. in a kiadó au

Jó beretva, olló-készítés munkások felvételnek. Kecskeméti, Tria: soara, Ferencz József-ucca 4.

Hizlalt élő ponty állandóan kapható.Ésküvőkre, keresztelekre, bankettre előjegyzést elfogad. Weisz, Tudor Vadimirescu 6. (volt Mikos Kelemen-n.)

Beérkezett és kiadóhivatal:
Kolozsvár, St. Baron Pop (Brassay-utca) 10
Telefon:
Szám. és kiadóhivatal:
177, 230 és
1927 január 29 Szó

Olesőbb

Telefon I-a aprított 10 szám szálitva q I-a aprított hántott
Ditotelek lego
Hó Román Pagyapet és Palpari Rt. — ez

A statisztika

Panaszok, viták, problematikus értéket nem valószerűstik a hat. Az emberek néhatása alatt elulozgot, sokszor keveset van a valóságban és bet kellene látniok.

A statisztika az egyedül objektív statisztikai objektív váron az utolsó éve kedett a halálzási megcsappant a háza száma.

Ez a statisztika koztatná, miniszteri bizonyítja a gazdaság világváltság immár

Jelzi irányát és végzetessé lett p mely a kereseti lek együtt, velejárója és ipari vállalkozó nagy tömegek leg áll ellent a betegsé győgyzartári költés anyagilag kevésbé követhetéképpen a kedése ezek által

A statisztika követhetménye a nek, mely viszont vezethető vizsát, régi világváltságnek tenolakra nem leh már pedig ma több oia lebilis. A keresetnemesnek arányb létminimummal sz ztelensége, töke hi nya vigan virágoz hetetlené tesz m elszánták magukat ugynevezett házi

A statisztika keresésnek megáll a számokat nem l sem feleltlen opt kal befolyásolni: jóhiszemű válsz ó mindig, szinte tör poltikusok nagyh

A házaszágok méselezertten vel csökkenése is, am kétrégbesejtő vige születtek minden sorvasztó erőfeszit pusztá fontartásb

A statisztikai löbb tendenciát r nos arizisen kívü vumokis hivatko rül, — ez is nag zethető vissza. A az évről évre fok válságban megre: legseretőbb ház